25-мĕш çул тухать. Хакĕ 15 пус.

1942
ИЮНЬ
17
ЮНКУН
139(6074) №

Чăваш Коммуни

Пĕтĕм тĕнчери пролетарисем, пĕрлешĕр!

ВКП(б) ОБКОМĔПЕ
ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧĔН,
ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧĔН
ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧĔН
ХАÇАЧĔ

Оборонăн Государственный Комитечĕн Хĕрлĕ Ялавне илессишĕн кĕрешер!

ВКП(б) Обкомĕн XI-мĕш Пленумĕ «Çурака итогĕсем çинчен, калчасене пăхса усрасси, тырпулсене пухса кĕртесси тата ялхуçалăх продукчĕсем хатĕрлесси çинчен» ВКП(б) Обком секретарĕн Пивоваров юлташăн докладне итлесе сÿтсе яврĕ. Пленум çакна палăртрĕ: Оборона Халăх Комиссарĕн Сталин юлташăн майăн пĕрремĕшĕнчи приказĕпе тата СССР Совнаркомĕпе ЦК ВКП(б) çуракине ирттересси çинчен кăлартса панисемпе хавхаланса, тăванла республикăсем хушшинчи социализмлă ăмăртăва сарса пырса, Чăваш республикин парторганизацийĕпе колхозлă хресченсем 1942 çулхи çуракине кĕске вăхăтра тата лайăх пахалăхпа туса ирттерчĕç. Çураки планне республика 102 процент тултарчĕ, оборона фондне хывма планран ирттерсе 4 пин гектара яхăн тырпул акса хăварнă. Çурхи ĕçсене 5—6 кун хушшинчех вĕçленĕ колхозсем çĕршерĕн шутланаççĕ. Кăçал МТС-сем те чылай лайăх ĕçлерĕç. Хĕрлĕ Чутай, Калинински, Шăхасан, Çĕмĕрле, Вăрмар тата ытти чылай районсем çураки ĕçĕнче кăтартуллăн ĕçлесе пысăк çитĕнÿсем турĕç.

Анчах хăшпĕр районсем вăрçă вăхăчĕ ыйтнă пек ĕçлеймерĕç. ВКП(б) Первомайски, Шăмăршă, Куважино, Пăрачкав, Улатăр райкомĕсемпе райсоветсен исполкомĕсем çуракине тивĕçлипе ертсе пырайман пирки ку районсенче çурхи ака чылай вăраха кайса пычĕ. Первомайски район уйрăмăнах начар ĕçлерĕ. Çавăнпа та ВКП(б) Обкомĕн бюровĕ Первомайски райком секретарьне Волков юлташа, çуракине начар ертсе пынăшăн, ĕçрен кăларчĕ. Партин Первомайски районри организацин çакăнтан ĕнтĕ тивĕçлĕ вывод тăвас пулать, çуракинчи çитменлĕхсене шута илсе, вĕсене малашне пĕтерме тăрăшас пулать.

Çураки итогĕсене тунă май хăшпĕр тĕп çитменлĕхсене палăртса хăвармалла. Чи малтан, вăрлăхсем пирки. Вăрлăхсене хатĕрлес ĕçе хакламанни пулкаларĕ. Вăрлăхăн шăтас пахалăхне тĕрĕслемесĕр акнисем чылай пулчĕç. Çавăн пирки 4.000 гектар çинче тепĕр хут акма тиврĕ. Çак йăнăша çирĕп асра тытса, ăна кĕрхи вăхăтĕнче урăх тăвас пулмасть. Уйрăм колхозсенче селялкăсем ахаль ларнă пулин те ытларах алăпа акма тăрăшнă. Çакă та ĕнтĕ çурхи вăхăтĕнчи пысăк çитменлĕх пулса тăрать.

Çĕрĕç Халăх Комиссариачĕ, Наркомземăн политсекторĕ, хăшпĕр МТС-сен директорĕсемпе политотдел начальникĕсем тракторсене юсас ĕçе çителĕксĕр ертсе пычĕç, трактористсен кадрĕсене хатĕрлес тĕлĕшпе начар ĕçлерĕç, çамрăк трактористсене ĕçре пулăшса пырассине организацилемерĕç. Çавна пула вара çураки вăхăтĕнче тракторсемпе тумалли ĕçсен планне республика 79,6 процент кăна тултарчĕ.

Çак çитменлĕхсене шута илсе, вĕсене хăвăрт пĕтерес тĕлĕшпе кирлĕ пек ĕçлени çукрах-ха. Сум çумласси тата ретсем хушшинче ĕçлесси çителĕксĕр пулса пынине çавăнпа çеç ăнлантарса пама пулать. Тырпулсене пухса кĕме чылай районсем начар хатĕрленеççĕ, комбайнсемпе ытти машинăсене юсас, транспорт инвентарĕсене хатĕрлес, витнĕ итемсем тăвас, сушилкăсемпе складсене хатĕрлесе çитерес ĕç çине халĕ те çителĕклĕ тимлĕхпе çаврăнса пăхмаççĕ.

ВКП(б) Обкомĕн Пленумĕ колхозсемпе колхозниксем государствăна паракан тырпула тата ялхуçалăхĕн ытти продукчĕсене йышăнма хатĕрлев организацийĕсем хатĕрленсе çитменнине палăртрĕ. Пленум çак çÿлте асăннă çитменлĕхсене хăвăрт пĕтерме хушрĕ.

Çак ыйту тăрăх Пленум тивĕçлĕ решени йышăнчĕ, парти организацисемпе колхозсем умĕнче тăракан конкретнăй задачăсене палăртса хăварчĕ.

Чи малтанах, калчасене пăхса усрас, сум çумлас ĕçе вăйлатни кирлĕ. Тырпулсене, пахча-çимĕçсене сум курăкĕсенчен тасатни, вĕсене сиенлекен тĕрлĕ хурт-кăпшанкăсене хирĕç кĕрешни тырпул тухăçлăхне чылай ÿстерме пулăшнине яланах асра тытас пулать. Çавăнпа та халĕ çак ĕçе колхозсен пĕтĕм вăйне мобилизацилемелле.

Килес çулхи пысăк тухăçлă тырпулăн никĕсне хывса хăварас майпа çĕртме тăвас плана пĕтĕмĕшпех тултармалла, июнĕн 20-мĕшĕнчен хире тислĕк тăларас ĕçе вĕçлемелле. Çĕртме тунă уйсенче сум курăкĕсем ан ÿсчĕр тесе, вĕсене культиваци туса, сÿрелесе тăмалла.

Обществăллă выльăх-чĕрлĕх валли çителĕклĕ апат хатĕрлесе хăварма кирлине шута илсе, Пленум Наркомзема, райсоветсен исполкомĕсене тата ВКП(б) райкомĕсене утă çулса кĕрес ĕçе вăхăтра туса ирттерме хушса хăварчĕ. Халĕ хăшпĕр районсенче люцернăсене çулас ĕç пуçланчĕ ĕнтĕ. Килес çывăх вăхăтрах утă çулас ĕç массăллăн пуçланать. Çавăнпа та хатĕрленÿ ĕçĕсене пурне те халех вĕçлесе çитерес пулать.

Силос хывас ĕçе хакламанни пулмалла мар. Государство панă плана кашни район тăрăх, кашни колхоз тăрăх ирттерсе тултарма тăрăшмалла. Çакна тума уйхирсенче тата вăрмансенче ÿсекен курăксемпе, ятарласа акса хăварнă культурăсемпе пĕтĕмпех усă курмалла.

Тырпулсене пухса кĕме тытăниччен кашни колхозăн, МТС-ăн ĕç планĕсем туса хатĕрлес пулать, пур ĕçсене те вăхăтра тума, машинăсемпе пуринпе те усă курма, тракторсемпе лашасен вăйне тĕрĕс çыхăнтарса пыма, колхозниксене тĕрĕс вырнаçтарса тăратма кирлине çав плана тунă чухне асра тытас пулать. Комбайнсемпе тракторсене, машинăсемпе инвентарьсене пĕтĕмĕшпех хатĕрлесе çитермелле. Комбайнпа ĕçлеме чи лайăх тракторсене уйăрса памалла, ялан ĕçлекен колхозниксене çирĕплетмелле, кирлĕ чухлĕ михĕсем, урапасем тата ытти те уйăрса памалла. Трактористсемпе комбайнерсене пулăшма куçса çÿрекен мастерскойсем организацилемелле.

Кăçал тырпулсене пĕр тăккаланчăксăр пухса кĕртни уйрăмăнах кирлĕ. Çавăнпа та вăл ĕçе пĕтĕм вăя мобилизацилеме тата ертсе пыма пĕлес пулать. Вырнă хыççăнах кĕлтесене çыхса, çĕмелсем туса пырас пулать, тырпулсене капана хывассине вырас ĕç пынă вăхăтрах тытăнса туса пымалла. Çавна май итемсем ăçта пулассине малтанах палăртса хурас пулать. Тырпулсене пухса кĕнĕ вăхăтра уйрăмăнах ĕçĕн пахалăхĕ çине тимлĕн çаврăнса пăхмалла.

Тырпулсене вырма тытăннă хыççăн 5 кунран кая юлмасăр авăн çапма тытăнмалла. Авăн çапнă чухне итемсенче хурал тăрас ĕçе йĕркелемелле, çапнă тырра витнĕ итемсенче тытмалла, итем çинчех тарасапа турттарса йышăнассине организацилемелле, пушар тухасран сыхланмалла. Итем çинчи тырпула сыхласа усрассишĕн бригадирсем тата колхозсен председателĕсем хăйсем ответлă пулса тăмалла.

Техникăллă культурăсене, çĕрулмие, пахча-çимĕçсене сивĕ çанталăк килсе çитиччен пĕтĕмпех пуçтарса кĕртесси — колхозсен пысăк задачисенчен пĕри пулса тăрать.

Ялхуçалăх çулне ăнăçлăн вĕçлес тесен, пирĕн кĕрхи çĕртмепе кĕрхи ака çинчен те яланах асра тытас пулать. Килес çул пысăк тухăçлă тырпул туса илессишĕн кĕрешме пирĕн кăçал тытăнмалла. Кĕрхи ака ĕçне агротехникăллă чи лайăх сроксенче тата пысăк пахалăхпа туса ирттермелле.

Пирĕн республикăри чылай колхозсем лайăх пуçару турĕç: вĕсем государствăна тырпул памалли обязательствăсене иртнĕ çулти тырпула парса халех тултарса пыраççĕ. Çак пуçарăва пур майпа та сарса пырас пулать. Хатĕрлев пункчĕсен тырпулсене тата ытти продуктсене йышăнма пĕтĕмĕшпех хатĕрленсе çитес пулать.

ВКП(б) Обкомĕн Пленумĕ республикăри парторганизацисене паха кăтартусем парса хăварчĕ. Çав кăтартусене пурнăçа кĕртни кăçал вăйлă тырпул туса илме пулăшмалла. Çавăнпа та кашни пуçламăш организацин, кашни коммунистăн Пленум йышăннă решение пурнăçа кĕртессишĕн пĕтĕм вăя хурса ĕçлемелле, çав кĕрешĕве колхозниксен пĕтĕм массине явăçтармалла. Çапла вара, колхозсемпе МТС-сен Пĕтĕм Союзри социализмлă ăмăртăвĕнче мала тухса, Оборонăн Государственный Комитечĕн куçса çÿрекен Хĕрлĕ Ялавне илессишĕн кĕрешмелле.

Самолетсен „Осоавиахим Чувашии“ звенине тума

Республикăри ĕççыннисем Ишлей райцентрĕнчи хĕрарăмсен подразделенийĕ самолетсен «Осоавиахим Чувашии» ятлă звенине тума чĕнсе каланине сÿтсе-яваççĕ. Пурте вĕсен пуçарăвне ырлаççĕ, самолетсен звенине тума укçа пухас ĕçе активлăн хутшăнаççĕ.

Туллимар даннăйсем тăрăх, июнĕн 15-мĕш тĕлне самолетсен звенине тума республикăри ĕççыннисем 70.000 тенкĕ ытла укçа хывнă. Укçа пухас тĕлĕшпе Елчĕк районĕ малта пырать. Унта 17.342 тенкĕ пухăннă. Ишлей районĕнче 10.000 тенкĕ, Шупашкар хулинче 7.000 тенкĕ, Çĕрпÿ районĕнче 6.700 тенкĕ пухнă.

Самолетсен звенине тума укçа пухас ĕç Сĕнтĕр районĕнче начартарах тăрать. Унта мĕнпурĕ те 1.500 тенкĕ кăна пухăннă. Куславкка районĕ те 2.500 тенкĕ кăна пухма ĕлкĕрнĕ.

* * *

КАНАШ. (Хамăр корр.). «Швейник» промысла артелĕн коллективĕ самолетсен «Осоавиахим Чувашии» звенине тума 571 тенкĕ пухнă. Кĕпе-йĕмсем çĕлекен цехăн начальникĕ Синотова, артель правленин председателĕ Паланина, культсовет председателĕ Н. Егоров, работница Шишкова юлташсем 50-шер тенкĕ панă.

Çуракинче пысăк ĕç тухăçлăхĕпе тата лайăх пахалăхпа ĕçленĕшĕн Чăваш АССР Наркомземĕпе унăн политсекторĕ тăратнă тăрăх, ялхуçалăхĕнче малта пыракансен республикăри Хисеп хăми çине кĕртнĕ:

7. **Тăвай МТС-ĕ** (директорĕ **И. Н. Ширев** юлташ, политотдел начальникĕ **В. Н. Чернов** юлташ, старши механикĕ **И. Я. Яковлев** юлташ, старши агрономĕ **Н. П. Прокопьев** юлташ). Ку МТС çуракинчи трактор ĕçĕсен планне 103,2 процент тултарнă, 5.553 килограмм горючи перекетленĕ.

8. **Чкаловски МТС** (директорĕ **Р. А. Архипов** юлташ, политотдел начальникĕ **Х. Т. Шакуров** юлташ, старши механикĕ **В. И. Северов** юлташ, старши агрономĕ **И. М. Теребилов** юлташ). Ку МТС çуракинче трактор ĕçĕсен планне 101,1 процент тултарнă. Пур ĕçсене те лайăх пахалăхпа тунă. 7.000 килограмм горючи перекетленĕ.

СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМĔН УКАЗĔ

Тинĕс-Çар Флочĕн начальство составне Совет Союз Геройĕн званине парасси çинчен

Нимĕç захватчикĕсене хирĕç пыракан кĕрешÿ фронтĕнче Командованин боевой заданийĕсене кăтартуллăн пурнăçа кĕртнĕшĕн тата çак ĕçре хастарлăхпа геройлăх кăтартнăшăн **Ленин** орденĕпе **«Золотая звезда»** медаль парса **Совет Союз Геройĕн** званине парас:

1. Капитана Михаил Васильевич **Авдеева.**
2. Капитана Константин Степанович **Алексеева.**
3. Старши лейтенанта Михаил Яковлевич **Васильева.**
4. Старши лейтенанта Николай Андреевич **Воробьева.**
5. Лейтенанта Филипп Филиппович **Герасимова.**
6. Старши краснофлотеца Иван Карпович **Голубеца.**
7. Старши лейтенанта Матвей Андреевич **Ефимова.**
8. Старши лейтенанта Мирон Ефимович **Ефимова.**
9. Капитана Антон Андреевич **Карасева.**
10. Старши лейтенанта Михаил Гаврилович **Клименкона.**
11. Капитана Александр Андреевич **Коваленкăна.**
12. Авиацин генерал-майорне Федор Григорьевич **Коробкова.**
13. Старши лейтенанта Евгений Иванович **Лобанова.**
14. Старши лейтенанта Георгий Васильевич **Москаленкăна.**
15. Подполковника Николай Александрович **Наумова.**
16. Авиацин генерал-майорне Николай Алексеевич **Острякова.**
17. Лейтенанта Александр Семенович **Потапова.**
18. Старши лейтенанта Геннадий Дмитриевич **Цоколаева.**
19. Капитана Николай Васильевич **Челнокова.**

СССР Верховный Совет Президиумĕн Председателĕ М. КАЛИНИН.

СССР Верховный Совет Президиумĕн Секретарĕ А. ГОРКИН.

Мускав, Кремль. 1942 çулти июнĕн 14-мĕш.

Тинĕс-Çар Флочĕн начальство тата рядовой составне орденсемпе медальсем парса наградăлани

Нимĕç захватчикĕсене хирĕç пыракан кĕрешÿ фронтĕнче Командованин боевой заданийĕсене кăтартуллăн пурнăçа кĕртнĕшĕн тата çак ĕçре хăюлăхпа паттăрлăх кăтартнăшăн, СССР Верховный Совет Президиумĕн 1942 çулти июнĕн 14-мĕшĕнче йышăннă Указĕ тăрăх, наградăланă:

Ленин орденĕпе — 3 мĕш рангри капитана Григорий Явтеевич **Грищенкона**, бригврача Александр Петрович **Никулина.**

Хĕрлĕ ялав орденĕпе — 32 çынна наградăланă,

Ĕçлĕх Хĕрлĕ Ялав орденĕпе—1 çынна,

Хĕрлĕ Çăлтăр орденĕпе — 96 çынна,

«Знак Почета» орденĕпе — 43 çынна,

«За боевые заслуги» медальпе — 10 çынна,

«За трудовую доблесть» медальпе — 4 çынна наградăланă. (ТАСС).

Совет Союзĕ Великобританипе Договор тата США-па Килĕшÿ тунине Чăваш республикинчи ĕççыннисем ырлаççĕ

КАНАШ, июнĕн 16-мĕш. **(Хамăр корр., телефонпа).** Хулари промышленноçпа транспорт предприятийĕсенче, промысла артелĕсемпе учрежденисенче ĕççыннисен нумай йышлă митингĕсем пулса иртеççĕ. Митинг участникĕсем гитлерла Германие тата Европăри унпа пĕрле вăрçакан çĕршывсене хирĕç ССР Союзĕ Великобританипе тата Америкăри Пĕрлешÿллĕ Штатсемпе туслă пулассип çинчен тунă килĕшÿсене хĕрÿллĕн саламлаççĕ. **Вĕсем хăйсен пĕтĕм** вăйĕпе пултарулăхне нимĕç захватчикĕсене çапса аркатас ĕçе пама тупа тăваççĕ.

— Совет Союзĕ Великобританипе договор тата Америкăри Пĕрлешÿллĕ Штатсемпе килĕшÿ туни пире ĕç фронтĕнче çĕнĕ çĕнтерÿсем тума хавхалантарать. Эпир Хĕрлĕ Çарпа тăван çĕршыв валли кирлĕ вагонсене малашне тата хăвăртрах та ытларах юсаса кăларма пулатпăр,—тенĕ вагонсем юсакан цехри столярсен бригадирĕ Счесов юлташ.

Счесов юлташ ертсе пыракан бригада вагонсем юсакан заводра пысăк хисепре. Вăл производство планне апрель уйăхĕнче 164 процент, май уйăхĕнче—224 процент тултарнă, июнĕн 10-мĕш тĕлне çур уйăхри плана пурнăçа кĕртнĕ, уйăхри плана июнĕн 25-мĕшне тултарма обязательство илнĕ.

Çак заводри рабочисем нумайĕшĕ юлашки 2—3 кун хушшинче ĕç нормисене ирттерсе тултараççĕ. Инструментальнăй цехри коммунистсем Моряков, Осипов, Кальман юлташсем нормăсене 300—360 процент таран пурнăçа кĕртсе ĕçлеççĕ.

Ĕнер «Авангард» промысла артелĕнче митинг пулса иртрĕ. Ку артель Пĕтĕм Союзри социализмлă ăмăртăва хутшăнса хулари ытти артельсене те ăмăртăва тухма чĕнчĕ. «Авангард» артель членĕсем çулталăкри плана 105 процент тултарма, продукцин хăйне ларакан хакне 3,5 процент чакарма, ĕç тухăçлăхне 14 процент ÿстерме обязательствăсем илчĕç.

Алсасем çĕлекен цехăн заведующийĕ Михайлов юлташ митингра унăн цехĕ заданисене вăхăтра пурнăçа кĕртсе пырассишĕн тăрăшни çинчен каларĕ. Çав цехра ĕçлекенсем кашни кунах нормăсене 250 процент тултаричченех ĕçрен тухмастпăр, теççĕ.

Канашри комсомолецсемпе çамрăксен пухăвĕ пулса иртрĕ. Унта çамрăксен фашизма хирĕçле митингĕ çинчен хула комитечĕн секретарĕ Напрасный юлташ доклад туса пачĕ. Вăл хăйĕн докладĕнче тĕнчери виçĕ аслă держава—СССР, Великобритания, США пĕр шухăшлă пулса гитлерла Германие хирĕç вăрçă туса пыма килĕшни çинчен каласа кăтартрĕ.

Пухура поэт Семен Самовский, отечественнăй вăрçă участникĕ орденоносец Конин, Виноградов тата Пантель юлташсем сăмах тухса каларĕç. Вĕсем пурте хулари çамрăксене производствăра хастарлăрах ĕçлеме, Хĕрлĕ Çар валли хĕçпăшалпа тĕрлĕ япаласем ытларах та ытларах парса тăрассишĕн тăрăшма чĕнчĕç. Комсомолăн вагонсем юсакан заводри комитечĕн членĕ Павловский юлташ комсомолецсем Семьянков нормăна 500 процент, Ковалев—200 процент, Перфильев—300 процент таран тултарса ĕçлени çинчен каласа пачĕ.

Предприятисенче производствăллă çĕкленÿ вăйлансах пырать.

—⊙—

Вкладчиксен йышĕ ÿсет

ÇĔМĔРЛЕ. **(Хамăр корр.).** Районри перекет кассине кашни кунах çĕнĕ вкладчиксем пыраççĕ. Вĕсем хăйсен ытлашши укçине перекет кассинче усраççĕ.

Çак кунсенче унта С. хушаматлă çын 12.500 тенкĕ, Х. юлташ—5.000 тенкĕ, Е. юлташ—3.600 тенкĕ хывреç.

Пĕрремĕш кварталтипе танлаштарсан, ку кварталта вкладчиксен йышĕ чылай ÿсрĕ. Вĕсем хушшинче хăйсен укçи-тенкине чылай срокл̆ăха хывакансем те сахал мар.

Совет Информаци Бюровĕнчен

Июнĕн 15-мĕшĕнчи каçхи пĕлтерÿ

Июнĕн 15-мĕшĕнче **Харьков** енче пирĕн войскăсем противникăн пехотипе танкĕсем тунă темиçе вăйлă атакăна сирсе янă. Кун каçиччен пулса иртнĕ çапăçусенче нимĕçсен 180 танкне пĕтерсе тăкнă е çĕмĕрнĕ.

Фронтăн **Севастополь** участокĕнче çаплах хаяр çапăçусем пынă.

Фронтăн ытти участокĕсенче паллă улшăнусемех пулман.

* * *

Июнĕн 14-мĕшĕнче пирĕн авиацин чаçĕсем фронтăн тĕрлĕ участокĕсенче нимĕçсен 64 танкне, войскăсемпе грузсем турттарса пыракан 220 автомашинине, горючи тултарнă 3 автоцистернине, 2 бензозаправщикне пĕтерсе тăкнă е сиенленĕ, боеприпассен складне сирпĕнтерсе янă, чугунçул çинчи эшелона аркатса тăкнă, противникăн пĕр транспортне тата темиçе катерне сиенленĕ, противникăн пехотине 2 полк ытла сапаласа янă, вĕсенчен пĕр пайне пĕтерсе тăкнă.

* * *

Нимĕçсен пехоти танксем пулăшнипе Симашин командирăн подразделенийĕ йышăнса тăракан позицисем çине (Калинин фрончĕ) наступлени тума тытăннă. Пирĕн боецсем артиллерирен, минометсенчен тата пăшалсемпе пулеметсенчен персе нимĕçсен пехотине танксенчен уйăрса илнĕ. Гитлеровецсенне 4 танк пĕтерсе тăкнă тата салтаксене нумай вĕлернĕ е амантнă, вара вĕсен хăйсен малтанхи позицийĕсем çине чакмалла пулнă. Çав кунах противник Чикарьков командирăн подразделенине атакăлама хăтланса пăхнă. Пирĕн боецсем контратака туса гитлеровецсене хăюллăн пырса çапнă та каялла ывăтса янă, вĕсене аркатса тăкнă. Çапăçу хирĕнче нимĕçсен салтакĕсемпе офицерĕсен 220 вилли выртса юлнă.

* * *

Харьков енчи çапăçусенче пирĕн танкистсем противника пысăк çухатусем кÿреççĕ. Пĕр участокра старши лейтенантăн Казаковăн танкĕ нимĕçсем тăракан вырăна çĕмĕрсе кĕрсе кайнă та вĕсен 10 автомашинине пĕтерсе тăкнă тата пехотине пĕр батальона çити сапаласа янă, пĕр пайне пĕтерсе тăкнă. Корольков лейтенантран, Симонов сержантран тата Бондаренкăран тăракан танк экипажĕ засадăран персе нимĕçсен 3 йывăр танкне çĕмĕрнĕ. Вара противника хирĕç çапăçăва кĕрсе кайса, çав танк экипажĕ нимĕçсен тата 5 танкне çĕмĕрсе тăкнă. Тепĕр танкăн экипажĕ—старши лейтенант Данилов, старши сержантсем Собольпе Краснощеков тата Сословпа Аносов красноармеецсем—противник танкĕсен атакисене сирсе янă чухне нимĕçсен 8 танкне çунтарса янă, 4 танкне çĕмĕрсе тăкнă.

* * *

Забродкин юлташăн подразделенийĕнчи боецсем ушкăнпа пĕр харăс персе нимĕçсен 4 самолетне ÿкернĕ.

* * *

Смоленск облаçĕн нимĕçсем оккупациленĕ районĕсенче кĕрешекен, Лазо ячĕпе тăракан партизансен отрячĕ 1942 çулти январь уйăхĕнчен пуçласа июнь уйăхне çитиччен нимĕçсен 86 автомашинине, тĕрлĕ япала тиенĕ 500 лавне пĕтерсе тăкнă, боеприпассемпе тата тумтирсем хунă 5 склада сирпĕнтерсе е çунтарса янă. Çав вăхăт хушшинче партизансем нимĕçсен фашистла оккупанчĕсене 3.000 çынна ытла пĕтерсе тăкнă, противникăнне 500 винтовка ытла, 32 пулемет, 11 миномет, 150 револьвер, продовольстви тата тумтирсем тытса илнĕ.

* * *

Аялараха нимĕçсен вилнĕ унтерофицерĕн Артур Гольцăн записной кĕнекинчен илнĕ уйрăм сыпăка пичетлетпĕр: «...Пĕлтĕрхи май уйăхĕн вĕçĕнче Францирен тухса килсе июнĕн 22-мĕшĕнче вырăс походне пуçласа янă чухне манăн ротăра 188 çынччĕ, халĕ çавсенчен мĕн пурĕ те 9 çын кăна тăрса юлчĕ... Кашни кун кам та пулин пĕтет. Гельмут Виттенштейн фельдфебель, Мартин Раумер обер-ефрейтор тата Рудольф Рейхардт вилчĕç. Киввисенчен пĕр эпĕ кăна тăрса юлтăм. Вĕсем пурте вилсе пĕтрĕç, манăн пурнăç вĕсенчен вăрăмрах пулчĕ. Сывлăхлă та вăйлă йĕкĕтсемччĕ вĕсем пурте, халĕ пĕри те çук. Анчах та рота халĕ те пур. Ăна кашни уйăхрах çĕнĕрен те çĕнĕрен пополнени хушса параççĕ. Эпĕ хама хам телейлĕ пултăм тесе шутлама пултаратăп-и? Манăн пурнăç хуçăлса пĕтнĕ, ăна çапса çĕмĕрнĕ, манăн нервсем—мунчала таткисем кăна. Мĕн çитмест сана, эсĕ ялан тĕксĕм те салхуллă, пуçна усса çÿретĕн?—теççĕ мана. Вăл чăнахах та тĕрĕс те пулĕ, анчах та эпĕ çавтери нумай курса тÿснĕ пирки пĕртте савăнса кулма пултараймастăп, манăн мĕнпур туйăмсем пĕтĕмпех пĕтсе ларнă».

* * *

Гитлерла ирсĕрсем Ленинград облаçĕнчи Сухинкино ялĕнчен унта пурăнакан мĕнпур халăха йăлтах хăваласа кăларнă та пĕтĕм яла тĕппипех çаратса тухнă. Бандитсем колхозниксен мĕнпур япалине тытса илнĕ, вара яла пур енчен те вут тивертсе янă.

Июнĕн 16-мĕшĕнчи ирхи пĕлтерÿ

Июнĕн 16-мĕш ыран тенĕ чух çĕрле фронтра паллă улшăнусемех пулман.

* * *

Харьков енче пирĕн войскăсем, противникăн атакисене сирсе-сирсе ярса, ăна пысăк çухатусем кÿреççĕ. Участоксенчен пĕринче кăна пирĕн чаçсем нимĕçсен 22 танкне, 18 орудине тата 10 автомашинине пĕтерсе тăкнă. Нимĕçсен 900 салтакпа офицер вилнĕ.

* * *

Фронтăн Севастополь участокĕнче Хĕрлĕ Çарăн чаçĕсем краснофлотецсемпе пĕрле нимĕçсемпе румынсен войскисен хаяр атакисене сирсе-сирсе яраççĕ. Моряксен Гусаров юлташ командир пулса ертсе пыракан подразделенийĕ ĕнер противникăн окопĕсене çĕмĕрсе кĕнĕ те 250 гитлеровеца пĕтерсе тăкнă. Пирĕн боецсен отрячĕ, Клишевич политрук ертсе пынипе, пĕр кун хушшинче противникăн 150 салтакĕпе офицерне ытла пĕтерсе тăкнă.

* * *

Брянск фрончĕн участокĕсенчен пĕринче кĕрешекен пирĕн часть нимĕçсене хăйсем йышăнса тăнă позицисенчен хĕссе кăларнă. Çапăçу хирĕнче противникăн салтакĕсемпе офицерĕсен 600 вилли ытла выртса юлнă. Нимĕçсенне 2 танк, 9 пулемет тата 2 оруди тытса илнĕ. Тепĕр участокра пирĕн часть халăх пурăнакан икĕ пункта йышăнса илнĕ, нимĕçсенчен 3 танк, 4 миномет, 2 полевой оруди, танксене хирĕç пемелли 18 пăшал, радиостанци тата винтовка нумай тытса илнĕ. Тыткăна илнисем пур.

* * *

Ленинград фрончĕн уйрăм участокĕсенче кĕрешекен чаçсем икĕ кун хушши çапăçса нимĕçсен 200 салтакĕпе офицерне пĕтерсе тăкнă. Пирĕн артиллери нимĕçсен 4 дзотне, виçĕ наблюдательнăй пунктне тата темиçе орудине çĕмĕрнĕ.

* * *

Азаренко юлташ командир пулса тăракан Гвардейски артиллерийски часть нимĕçсен боеприпассем хунă складне, 2 орудине, минометсен батарейине, çар грузĕ тиенĕ 60 лавне пĕтерсе тăкнă, противникăн пехотин 2 ротине сапаласа янă.

* * *

Разведкăра пулнă чухне бронемашинăн командирне Разулина тата водительне Ойротские противникăн пехоти çавăрса илнĕ пулнă. Нимĕçсем çав бронемашинăна тытса илме хăтланнă. Пулеметсенчен персе, Разулинпа Ойротский юлташсем 100 гитлеровеца çити пĕтерсе тăкнă, çавăрса илнĕ унка татса, хăйсен чаçне таврăннă.

* * *

Нимĕçсен сывлăш-çар вăйĕсен строительнăй батальонĕнчен тыткăна лекнĕ ефрейтор Т. Пауль çапла каласа панă: «Пирĕн батальон нумайччен малти позицисенчен аякра тăнă. Май уйăхĕн вĕçĕнче кĕтмен çĕртен ăна фронта ячĕç. Вырăссем эпир тăнă яла сасартăк çĕмĕрсе пырса кĕнĕ чухне ротăн командирĕ пулман. Пăшалсемпе тупăсенчен пеме тытăнсанах фельдфебель тарнă. Кĕске вăхăт хушши çапăçсан, эпир пăшалсене пăрахса, тыткăна парăнтăмăр».

* * *

Вилнĕ финн салтакĕн Пентти Иоенсуун кăсъинче ун патне пиччĕшĕ çыркă çырăва тупнă. Вăл çырура çапла каланă: «Пиртен юлашки ĕнене туртса илчĕç. Ыран манăн ăна Раахе станцине илсе çитермелле. Хуçалăх пĕтĕмпех арканса кайрĕ. Мĕнле пурăнăпăр ши ĕнтĕ?»

* * *

Гитлеровецсем июнĕн 1-мĕшпе 15-мĕш хушшинче кивĕ япаласем пухмалли кампани пулса иртет тесе пĕлтернĕччĕ, çав кампани халь пăчланса ларнă. Германин фашистсем çаратса пĕтернĕ халăхĕ вăл кампание бойкот тăвать. Çавна пула влаçсем япаласем пухмалли срока июнĕн 21-мĕшĕччен тăснă. Берлинри радио пĕлтернĕ тăрăх, «Кивĕ япаласем пухмалли кампани «Санăн мĕн пур—пурне те пар» текен лозунгпа иртмелле». Германири нумай хуласенче япаласем пухас ĕçе эсэсовецсен ятарласа уйăрнă отрячĕсене хушнă. Вĕсем ыйтмасăр-тумасăр квартирсене çĕмĕрсе кĕреççĕ те халăхран кивĕ япаласене вăйпа туртса илеççĕ.

Ирĕклĕхе юратакан халăхсем пĕр-пĕрипе туслăн пурăнасси тата вĕсен кĕрешес кăмăлĕ çирĕпленет

В. М. Молотов юлташ Англие тата Америкăри Пĕрлешÿллĕ Штатсене кайса килнĕ пирки ют çĕршывсенче мĕн калаççĕ

АНГЛИЯ

Англипе Совет Союзĕ хушшинчи договор гитлеризма çĕнтерме май парать

ЛОНДОН, июнĕн 14-мĕш. (ТАСС). «Таймс» хаçат умстатьяра Англипе Совет Союзĕ хушшинчи договора алă пусни «историре пысăк вырăн йышăнса тăракан событи пулса тăнине» палăртса парать.

«Халĕ алă пуснă договор, — тесе çырать хаçат, — Россиăн вăй-хăвачĕпе тÿсĕмлĕхĕ çĕнтерÿ тăвас ĕçре пысăк вырăн йышăнса тăнă пекех, Россиăн малашнехи хăрушсăрлăхĕ те Европăри кирек мĕнле ыйтăва татса панă чухне те шута илмелли тĕп тата питĕ кирлĕ ыйтусенчен пĕри пулса тăрассине Англия пĕр иккĕленмесĕрех йышăннине пĕлтерет. Росси Европăри хăрушсăрлăха тата экономика чечекленессине организацилес ĕçе Англипе активлăн хутшăнтарма тăрăшни питех те кирлĕ тата яланлăх ĕç пулса тăрать. Европа континентĕнче мирлĕ пурнăç тата ырлăхлă пурнăç тăвассипе икĕ çĕршывĕ те интересленнин никĕсĕ çинче çирĕпленсе тăрать ĕнтĕ Англипе Совет Союзĕн туслăхĕ тата пĕр-пĕрипе çыхăнса тăни».

«Ньюс кроникл» умстатьяра çапла çырать: «Договор çинчен пĕлтерни пĕрлешнĕ нацисене пурне те хавхалантарчĕ. Çак пакт, вăрçă вăхăтĕнче те, вăрçă хыççăн та пĕрле туслăн çыхăнса тăрса ĕçлеме май паракан скер, Гитлер пурпĕрех пĕтессине тата Европăн пусмăрти халăхĕсене тăшмансенчен ирĕке кăларассине пĕлтерсе тăрать. Договора тăвакансем Англире те, ССР Союзĕнче те килĕшÿ тăвас çул çинчи пур чăрмавсене те сирсе ярас тĕлĕшпе нумай ĕçленĕшĕн мухтава тивĕçлĕ. Россиăн хăюлăхĕпе хастарлăхне тата унăн тÿрĕ шухăш-кăмăлне пурте йышăнаççĕ. Вăрçăра тата мирлĕ пурнăçра çакăн пек союзник пуррипе эпир савăнатпăр».

АМЕРИКĂРИ ПĔРЛЕШÿЛЛĔ ШТАТСЕМ

„Питех те пысăк событи“

НЬЮ-ИОРК, июнĕн 14-мĕш. (ТАСС). В. М. Молотов юлташ Вашингтона пырса кайни çинчен «Нью-Йорк таймс» хаçат çапла çырать: Молотовпа Рузвельт тĕл пулни Америкăри Пĕрлешÿллĕ Штатсемпе Россия пĕр-пĕрне ăнланассине çирĕплетрĕ. Молотов килсе кайни питех те пысăк событи пулса тăрать, унпа сахал япалана танлаштарма пулать. Лондонпа Вашингтон «1942 çулта Европăра иккĕмĕш фронт тăвас тĕлĕшпе умра тăракан чи çивĕч задачăсем пирки пĕтĕмпех каласса татăлни çинчен» пĕлтерчĕç. Англин тата Америкăн генеральнăй штабĕсем Совет Союзĕн хĕçпăшалла вăйĕсене пулăшу памашкăн хăйсен ресурсĕсене пĕтĕмпех пухмалла». Хаçат юлашкинчен çапла калать: çĕнĕ договор Америкăри Пĕрлешÿллĕ Штатсене пурте хутшăннă пĕрлехи ĕçпе англичансене çыхăнтарнинчен кая мар çыхăнтарать. Иртнĕ икĕ эрне Хĕвеланăçĕнчи державăсемпе Россия хушшинче çĕнĕлле çыхăнса тăрас йĕрке турĕç, çав çыхăнусем вĕсем тĕнчен малашлăхĕ мĕнле пулассинче пысăк вырăн йышăнса тăма пултараççĕ.

Икĕ фронт—тăшмана вилĕм кÿрекен хĕскĕч

НЬЮ-ИОРК, июнĕн 14-мĕш. (ТАСС). Америкăри Пĕрлешÿллĕ Штатсен кăнтăр-хĕвеланăç пайĕнче тухса тăракан «Стар» ятлă хаçат, Америкăри Пĕрлешÿллĕ Штатсемпе ССР Союзĕ хушшинче килĕшÿ тунине хĕрÿллĕн саламласа, Европа континентĕнче иккĕмĕш фронт тума кирлĕ, тесе çырать. Англия, США тата Совет Союзĕ хушшинче тунă килĕшÿсем «Америка халăхĕн пысăк наступление хутшăнмашкăн хĕçпăшалланса çитме кирлине пĕлтереççĕ».

«Кроникл» хаçат (Сан-Францискăра тухаканскер), иккĕмĕш фронт тăвассине ырласа, çапла çырать: хĕвеланăçĕнче массăллăн тапăнса пырса кĕнĕ пирки нимĕçсен ирĕксĕрех хăйсен вăйĕсене Совет Союзĕпе Германи фронтĕнчен илсе каймалла пулать, тет.

ШВЕЦИЯ

„Сывлăшри наступлени—континент çине десант антарма хатĕрленни“

«Свенска дагбладет» хаçатăн Лондонри корреспонденчĕ çапла çырать: «Союзниксем кăçал Европăра иккĕмĕш фронт тума шутлани чи паллă хыпар пулса тăрать. Çакă вăл хĕвеланăçĕнчи державăсем Европăри континентра чăнчăн вăрçă операцийĕсем кăçал çулла пуçлама хатĕрленес пирки Англире тата ытти çĕршывсенче иккĕленнисене тата ăнланса çитменнине пĕр харăсах сирсе пăрахать. Англин сывлăшри наступленине континент çине десант антарма хатĕрленни тесе шутлама пулать». (ТАСС).

КАНАДА

„Англипе Совет Союзĕ хушшинчи договор Гитлера аркатса тăкма май парать“

Виннипегăра тухакан «Трибюн» хаçат Англипе Совет Союзĕ хушшинчи договор «мĕнпур этемлĕхшĕн пысăк вырăн йышăнса тăрать тата Вашингтонра тунă килĕшÿпе пĕрле Гитлера аркатса тăкма май парать», тесе палăртать.

Консерваторла «Газетт» хаçат (Монреалра тухаканскер) çапла çырать: «Пĕр пĕрне пулăшасси çинчен тунă пакт çирĕм çул хушшинче икĕ пысăк державăн—Британи Империйĕпе ССР Союзĕн—вăй-хăватне, вĕсем пек шухăшлакан ытти государствăсен вăйхăвачĕпе пĕрле, тĕнчере тĕрĕслĕхлĕ йĕрке тăвас çулпа ярса тăрĕ. Çав тĕллеве пурнăçа кĕртес ĕçре Америкăри Пĕрлешÿллĕ Штатсем пулăшса тăрассине икĕ хутчен çирĕплетсе панă: Рузвельт вăрçă пĕтнĕ хыççăн пĕр-пĕрипе килĕштерсе ĕçлесси çинчен, мирлĕ пурнăçа сыхласа усрасси çинчен тата хăрушсăрлăх тăвасси çинчен каланипе тата Англипе Совет Союзĕ хушшинчи договорта Атлантика хартийĕ çинчен аса илнипе шантарса панă. (ТАСС).

Ют çĕршывсенче

Америка войскисен çĕнĕ чаçĕсем Англие çитнĕ

Çурçĕр Ирландие (Англия) Америка войскисен çĕнĕ чаçĕсем пырса çитни çинчен Америкăри Пĕрлешÿллĕ Штатсен çар министерстви пĕлтернĕ. Çĕнĕ чаçсем хушшинче негрсен войскисем те пур. (ТАСС).

Гитлеровецсен Чехословакири тискер ĕçĕсем

Чехословакири Либице поселокра гитлерла палачсем арçынсене пурне те персе вĕлернĕ, хĕрарăмсене Германири концентрациллĕ лагерьсене илсе кайнă, поселокне вара ним юлмичченех çунтарса янă.

Нимĕç захватчикĕсен çак тискер ĕçĕсем пирки пĕтĕм тĕнче тарăхать. Америкăри Пĕрлешÿллĕ Штатсен государственнăй секретарĕ (ютçĕршыв ĕçĕсен министрĕ) Хэлл çапла каланă: хăй вăхăтĕнче тискер пайăхла пурăннă ăрусем те халĕ гитлеровецсем тунă пек тискер ĕçсене туман, тенĕ.

Анчах фашистла вăрă-хурахсем темĕнле тискер ĕçсем тусан та ирĕклĕхе юратакан чех халăхне хăйĕн ирĕклĕхĕпе никама пăхăнманлăхĕшĕн кĕрешме пăрахтараймĕç. (ТАСС).

Италин экономикăри йывăрлăхĕсем çивĕчленни

СТАМБУЛ, июнĕн 12-мĕш. (ТАСС) Италире топливо, чĕртавар тата апатçимĕç çитменни ытларах та ытларах палăрать. Электроэнергипе усă курассине татах чакарасси çинчен декрет пичетлесе кăларнă. Металран тунă япаласене пурне те, суртйĕрти япаласем таранах, пуçтарнă хыççăн фашистсем халĕ чиркÿ чанĕсене илеççĕ.

Хресченсенчен çĕнĕ тырпула туртса илес ĕçе малтанах хатĕрленме тытăннă. Çĕр ĕçĕнче ĕçлекенсенчен туртса илнĕ тырăсен хакĕ пĕлтĕрхи пекех юлать, çакă вара Итали хресченĕсене халиччен пулман нушана кĕртет. Ял хуçалăхĕнче ĕç вăйĕ çитменни (рабочисене Германие ăсатнă май вăл татах та çивĕчленнĕ) тырпулсене пухса кĕртмесĕр хăварас хăрушлăх кăларса тăратать.

Шалти йывăрлăхсем пур енчен те çивĕчленсе пынине пула «Пополо д'Италиа» пек хаçатăн та: «Италире пурăнакан халăхсем хушшинче Италин вăрçăра хирĕç тăрас вăйне чакаракан тата вăрçăра парăнас шухăш-кăмăлсем саракан çынсем ытларах палăра пуçларĕç», тесе пытармасăр çырма лекнĕ.

Великобританин Королĕне VI-мĕш Георга вăл çуралнă кун М. И. Калинин ырă сунса янă телеграмма

Июнĕн 11-мĕшĕнче, Великобританин Королĕ VI-мĕш Георг çуралнă кун çитнĕ майпа, СССР Верховнăй Совет Президиумĕн Председателĕ М. И. Калинин ăна ырă сунса унăн ячĕпе çакăн пек телеграмма янă:

«Эсир çуралнă кун çитнĕ майпа эпĕ Сире, Сирĕн Величество, пĕтĕм чĕререн саламласа, Сире хăвăр пурнăçăрта телейлĕ пулма чи ăшă кăмăлтан ырă суннине йышăнма ыйтатăп.

Çавăн пекех тата эпĕ Совет Союзĕнчи халăхсемпе тата ирĕклĕхе юратакан мĕнпур халăхсемпе пĕрле пулса гитлеризма хирĕç тĕрĕслĕхлĕ вăрçă туса пыракан туслă Британи халăхне çĕнтерÿсем тума чи ăшă кăмăлтан ырă сунатăп».

Великобританин Королĕ VI-мĕш Георг М. И. Калинин ырă сунса янă телеграмма çине ответлесе янă телеграмма

СССР Верховнăй Совет Президиумĕн Председателĕ М. И. Калинин ырă сунса янă телеграмма çине ответлесе, Великобританин Королĕ VI-мĕш Георг М. И. Калинин патне çакăн пек телеграмма янă:

«Эпĕ çуралнă куна уявланă май Эсир мана чĕререн ырă сунса янă саламлă телеграммăна илме мана питех те кăмăллă пулчĕ. Эсир мана хама тата манăн халăха, пĕрлехи тăшмана пĕтерессишĕн кĕрешес ĕçре Геройла Совет Нацийĕпе тата ирĕклĕхе юратакан мĕнпур халăхсемпе çав тери çирĕп пĕрлешнĕскере, ырă суннине хирĕç эпĕ те Сирĕнпе пĕр пекех чĕререн ырă сунса ответлетĕп».

Пĕтĕм Союзри социализмлă ăмăрту

Социализмлă ăмăртăва хутшăннă хыççăн

КАНАШ. Июнĕн 11-мĕшĕнче фабрикăпа завод ĕçĕсене вĕренмелли 6-мĕш номерлĕ шкулта вĕренекенсем Пĕтĕм Союзри ăмăртăвăн условийĕсем çинчен сÿтсе-яврĕç те, ăмăртăва хутшăнса, чугунçулăн 2-мĕш училищипе договор тума кăмăл турĕç. Çав кунсенчех группăпа группа, вĕренекенпе вĕренекен ăмăртăвăн договорĕсене турĕç. Кашниех хăйсем çине конкретнăй обязательствăсем илчĕç.

П. С. Чыганчук юлташ мастер пулса ертсе пыракан столярсен 5-мĕш группи, 6-мĕш группăна ăмăртăва чĕнсе, хăй çине çакăн пек обязательствăсем илчĕ: вĕренÿ пахалăхне хăпартса тырас, «отлично» паллă илекенсем 35 процентран, «хорошо» паллă илекенсем 65 процентран кая ан пулччăр; оборудованине, инструментсене тирпейлĕ тыткалас, вĕсене çĕмĕрни е çухатни ан пултăр; 3-мĕш разрядран çÿллĕрех разряд илнĕ рабочисен хисепне 25 процента çитерес; çар занятисене йĕркеллĕ çÿресе, «хорошо» тата «отлично» паллăсем илес; пурăнакан пÿлĕмсене тата харпăрхăйĕн вырăнне яланах таса тытас; политикăллă пĕлĕве тăтăшах ÿстерсе пырас т. ыт. те.

Решков юлташ мастер пулса ĕçлекен 6-мĕш группа 5-мĕш группăн чĕнĕвне йышăнчĕ. Хăй енчен вăл «отлично» паллă илекенсемпе «хорошо» паллă илекенсен шутне 50-шар процента çитерме пулчĕ. Вĕренсе тухакансенчен 30 процентĕнчен кая мар 3-мĕш разрядран çÿллĕрех разрядпа вĕренсе тухма сăмах пачĕç.

Халĕ шкулти пур группăсенче те ăмăрту хĕрÿллĕ пырать. Юлашки кунсенче вĕренекенсем хушшинче дисциплина лайăхланни палăрать. Вĕсем ĕç тата вĕренÿ çине тимлĕнрех çавăрăнса пăхма пуçларĕç.

А. ВОЙГАЧЕВ,
ФЗО шкулĕн директор заместителĕ.

* * *

ÇĔМĔРЛЕ. Ремесло училищисемпе чугунçул училищисен тата фабрикăпа завод ĕçĕсене вĕренмелли шкулсен Пĕтĕм Союзри социализмлă ăмăртăвĕ çинчен шкулта вĕренекенсен пухăвĕнче сÿтсе-явнă хыççăн вĕренекенсем, пĕр кăмăллă пулса, Пĕтĕм Союзри социализмлă ăмăртăва хутшăнма йышăнчĕç. Группăпа группа, уйрăм вĕренекенпе вĕренекен ăмăрту договорĕсем турĕç. Çĕмĕрлери ФЗО шкулĕ Куславккари ФЗО шкулне ăмăртăва чĕнчĕ.

Халĕ вĕренекенсем те, шкулта ĕçлекенсем те ăмăртура мала тухассишĕн кĕрешеççĕ. Вĕренекенсем, лайăх вĕреннисĕр пуçне, производствăра кăтартуллă ĕçлеме тăрăшаççĕ. Вĕсем хушшинче двухсотниксем сахал мар ĕнтĕ. Столярсен группинчи Волков тата Выборный юлташсем электромонтерсен группинчи Богданов тата ВЛКСМ комитечĕн секретарĕ Андреев юлташсем, слесарьсен группинчи Иевлева, Топкина, Князков, Анонин, Жуков юлташсем, плотниксен группинчи Кузнецов, Костюнин, Дуллин, Смекалкин юлташсем т. ыт. те нормăна 200-шер процент тултарса ĕçлеççĕ.

Кашни группа шкулти куççа çÿрекен Хĕрлĕ ялава илме тăрăшать. Ăмăрту договорне малтанлăха тĕрĕсленĕ тăрăх, электромонтерсен группи, ун хыççăн слесарьсен иккĕмĕш (хĕрачасен) группи малта пыни палăрчĕ.

В. АФАНАСЬЕВ,
ФЗО шкулĕн директорĕ.

ÇĔНĔ КАДРСЕМ

Çамрăк хĕр станок умĕнче тăрать. Вăл металл татăкне вăр-вар илсе çирĕплетсе лартать. Унтан унăн вăйлă алли станока ĕçе ярать, хыçала вăрăм та çÿхе струшкăсем тухаççĕ. Икĕ минутăран машинăн пĕр пайĕ хатĕр.

Зоя Легостинăн станокĕ умĕнче конусла шпилькăсен купийĕ пулса пырать. Купа çине пырса ÿкекен кашни çĕнĕ шпилька хĕрачана савăнтарать.

Зоя патĕнчех 16—17 çулхи хĕрача тăрать. Вăл хăйĕн учительницин кашни утăмне сăнать, ăна куçран пăхать.

Токарь Зоя Легостина Наля Акимовăна токарь ремеслине вĕрентет. Учительница хăй те завода ĕçлеме çур çул каярах çеç кĕнĕ.

Ĕлĕк вăл депора расценщица пулса ĕçленĕ. Вăрçă пуçлансан Зоя токарно-механически цеха ĕçлеме пынă. Кунта вăл кирлĕрех пулнă. Часах ăна станок шанса панă.

ФЗУ шкулĕнче вĕреннĕ чухнех вăл станоксемпе паллашнă, тĕрлĕ инструментсемпе ĕçлесе пăхнă. Анчах ун чухне Зоя хальхи пек ответлăха, тăван çĕршыв умĕнчи тивĕçлĕхе туйман. Халĕ вăл хăйне шанса панă станок унтан лайăх ĕçлеме ыйтнине аван ăнланать, ăна пурнăçлама тăрăшать.

Ĕçре йывăрлăхсем те тĕл пулнă. Ун пек чухне Зоя хăйсен мастерĕ Кабаевский юлташ патне кайнă. Мастер ăна яланах пулăшнă.

Халĕ Зоя Легостина — паллă токарь, вăрçă вăхăтĕнчи стахановка.

* * *

Станислава Шемель учительница Украинăран куçса килнĕ. Ирсĕр тăшман вĕсене тăван ялĕсемпе хулисенчен хăваласа янă.

Шемель хăйĕн пархатарлă ĕçĕпе фашистсене çапса çĕмĕрме Хĕрлĕ Çара пулăшас шухăш-кăмăлпа çунса тăнă. Çавăнпа вăл завода ĕçлеме кĕнĕ. Малтан вăл токарь ĕçне нимĕн те пĕлмен. Халĕ хăйĕн ĕçне аван вĕренсе çитнĕ. Кашни машина пайне туса кăларма 9 минута кирлĕ пулсан, унăн 5—6 минутăрах хатĕр пулать.

Пĕтĕм Союзри социализмлă ăмăртăва хутшăннă хыççăн, Шемель татах та лайăхрах ĕçлеме тăрăшать.

Улатăрти паровозсем юсакан заводри токарно-механически цех, СССР Верховный Совет депутачĕ Т. Моисеева юлташ ертсе пынипе, сахал мар çынсене çĕнĕ специальноçа вĕрентрĕ.

Т. КАРАСЕВА.

ВЛКСМ райкомĕн пленумĕ

КРАСНОАРМЕЙСКОЕ. ВЛКСМ райкомĕн черетлĕ пленумĕ пулса иртрĕ.

Чăваш АССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Обкомĕ «Çум çумлас ĕçе тата ретсем хушшинче ĕçлессине вăхăтра пурнăçа кĕртес тĕлĕшпе тумалли мерăсем çинчен» йышăннă постановление пурнăçлас тĕлĕшпе тумалли ĕçсем çинчен пленумра ВКП(б) райкомĕн секретарĕ Г. Томасов юлташ доклад туса пачĕ. Доклад тăрăх пренире 13 çын тухса каларĕç.

Комсомол йышне ÿстересси çинчен пленум ВЛКСМ райком секретарĕн В. Архипов юлташăн докладне итлерĕ. Докладчик комсомолăн хăшпĕр организацийĕсем хăйсен йышне ÿстерес тĕлĕшпе тăрăшса ĕçлени çинчен каларĕ. «Четай» колхоз çумĕнчи пуçламĕш организаци (секретарĕ Александров юлташ) 1942 çулта 13 çамрăка комсомола илнĕ. Анчах докладчик та, тухса калаçакансем те комсомол йышне ÿстерес тĕлĕшпе районра ĕç начар тăнине палăртрĕç. Пленум ку ĕçе вăйлатма хушса решени йышăнчĕ.

Р. ВАСИЛЬЕВА.

ТРЕБУЮТСЯ НА РАБОТУ:
шофера, автослесаря, токарь 6—7 разряда, плотник, столяр 6—7 разряда, чернорабочие, сторожа, уборщик.
С предложением обращаться: гор. Чебоксары, ул. Калинина, д. № 6, Автобаза.

ЧЕБОКСАРСКОЙ КОНТОРЕ АВТОТРАНСПОРТА
требуются на постоянную работу: шофера, слесаря, кузнецы, чернорабочие, бухгалтер, таксировщик, кассир-секретарь и техничка.
Обращаться по адресу: г. Чебоксары, ул. Карла Маркса, д. № 67, тел. 3—04.

ТРЕБУЮТСЯ инспектора Сельхозбанка по Вурнарскому, Канашскому и Порецкому районам. Заявления подавать в контору Сельхозбанка в гор. Чебоксарах или в соответствующие отделения Госбанка.
2—1.

ПРОПАЛА КОБЫЛА.
Приметы следующие: караковой масти, грива стрижена, 1939 года рождения. Знающих просим сообщить по адресу: Чебоксарский район Чувашской АССР, Юраковский сельсовет, правлению Аркасинского колхоза «Памяти С. М. Кирова».

МТС-семпе колхозсенчи социализмлă ăмăрту

Колхоз производствинче фронтри пек ĕçлеççĕ

ÇĔМĔРЛЕ. (Хамăр корр.). Пренешри «Большевик» колхоз членĕсем, Пĕтĕм Союзри социализмлă ăмăртăва хутшăнса, хăйсем çине татăклă обязательствăсем илчĕç.

— Эпир гектар пуçне тĕштырă вăтамран 14 центнер, çĕрулми 115 центнер туса илме, пĕтĕм тырпула 12 кун хушшинче пухса кĕртме пулатпăр, терĕç вĕсем. Илнĕ обязательствăна тивĕçлĕн пурнăçлама тытăнчĕç.

Колхозница Александра Макаркина çуракин вăхăтĕнче кăна 39 ĕçкунĕ тунă, пурĕ кăçал вăл 69 ĕçкунĕ тунă. Урăхла каласан, Макаркина юлташ обязательнăй йĕркепе тумалли ĕçкунĕсен пĕррмĕш срокри минимумне икĕ хут ытла ирттерсе тултарнă. Халĕ те вăл колхоз ĕçне активлăн хутшăнать, пĕр кун та ĕçрен юлмасть.

Феодосия Толонцовăпа Марфа Егорова колхозницăсем те пĕррмĕш срокри минимума икĕ хут ирттерсе тултарнă. Агафия Шустова, Иванова тата ытти колхозницăсем те хастарлăн ĕçлеççĕ.

Ваня Петров — колхозра чи хастарлă ачасенчен пĕри шутланать. Вăл ывăнма пĕлмесĕр ĕçлет, обязательнăй йĕркепе тумалли ĕçкунĕсен çуллахри минимумне 5 уйăх хушшинчех ирттерсе тултарнă.

Хальхи вăхăтра колхозра çум çумлас ĕç пырать. Ку ĕçе кашни колхозникпе колхозница хутшăнма тăрăшать.

Хутарти Ленин ячĕпе тăракан колхозра уйрăм колхозниксем 150—200 ĕçкунĕ ĕçлесе илме ĕлкĕрнĕ. Суракинче сухаç пулса ĕçленĕ Иван Тимофеев кăçал пурĕ 209 ĕçкунĕ, Иван Годунов — 158 ĕçкунĕ, 65 çулхи Тимофей Яковлев — 206 ĕçкунĕ, 63 çулхи Кузьма Спиридонов — 217 ĕçкунĕ, Иван Мотеров — 167 ĕçкунĕ ĕçлесе тунă. Вĕсем çуракинче кашни кунах 3—5 ĕçкунĕ илсе пынă.

Савадеркинăри «Авангард» колхозра уйрăмăнах П. Федоров, М. Кутузова, К. Герасимов, Г. Тихонов, А. Медведева юлташсем колхоз ĕçне активлăн хутшăнаççĕ. Вĕсем пурте уйăхир ĕçĕнче ĕçлесе кăçал обязательнăй йĕркепе тумалли ĕçкунĕсен минимумне 5 уйăх хушшинчех икĕ хут ытла ирттерсе пурнăçланă.

Х. ЛИСИН.

Кок-сагыз вăрлăхне пухма тытăннă

Чкаловски районри Сталин ячĕпе тăракан тата «Канаш» колхозсем иртнĕ çул акнă кок-сагыз вăрлăхне пухма тытăннă. Иртнĕ çул акнă кок-сагызăн вăрри пур çĕрте те пулса çитсе пырать. Темиçе çул хушши кок-сагыз акса тăвакан колхозсен çак ĕçе агротехника кăтартса панă вăхăтра пĕр тăкаксăр туса ирттермелле.

Агроном Т. НИКИТИН.

Комбайнсене юсаççĕ

ХĔРЛĔ ЧУТАЙ, июнĕн 16-мĕш. (**Телефонпа**). Машинно-тракторнăй станцинче комбайнсемпе молотилкăсене юсас ĕç хĕрÿллĕн пуçланчĕ. Ефремов, Емельянов комбайнерсем хăйсен комбайнĕсене юсаса çитерчĕ. Никифоров, Абакумов, Афанасьев комбайнерсем те çак кунсенчех юсаса çитереççĕ.

Ремонт тăвакан хăшпĕр бригадăсем сложнăй молотилкăсене юсама тытăннă. 5-мĕш бригадăри машиновед Ефимов юлташ хăйĕн молотилкине юсанă. Паянхи куна 2 комбайн, икĕ сложнăй молотилка ĕçе тухма хатĕр тăраççĕ.

Г. ИВАНОВ.
М. ТИХАНКИН.

Ирхи çĕртме тăваççĕ

СЕНТĔРВАРРИ. июнĕн 16-мĕш. (**Телефонпа**). Паянхи куна районри колхозсем ирхи çĕртме 400 гектар ытла тунă. Кукашнинчи «Волна», Сĕнтĕрвăрринчи Ворошилов ячĕпе тăракан тата ытти хăшпĕр колхозсенче ирхи çĕртме тăвас ĕç лайăх пулса пырать. Анчах та паянхи куна районри 55 колхозран ирхи çĕртме сухине тума 24 колхоз çеç тытăннă-ха. Хăшпĕр колхозсенче лашасем ахалех тăраççĕ пулин те, ирхи çĕртме сухине тума халĕ те тытăнман.

А. РАЗИН.

Тырпул пухса кĕме хатĕрленеççĕ

ИШЛЕЙ, июнĕн 16-мĕш. (**Телефонпа**). Мамăш ялсоветĕнчи колхозсем Пĕтĕм Союзри социализмлă ăмăртăва хутшăнса кăçалхи тырпула 15 ĕç кунĕ хушшинче пĕр тăкаксăр пуçтарса кĕме обязательство илчĕç. Хăйсем çине илнĕ обязательствăна пурнăçлассишĕн халĕ хĕрÿ ĕç пырать. «Коммунист» колхоз тырпулсене пухса кĕме хĕрсех хатĕрленет. Жнейкăсене юсаса лартнă, çавасемпе çурласене туптаса шăлланă. Молотилкăна та юсаса вырнаçтарса лартнă.

Утă çулнă тата тырă вырнă хĕрÿ вăхăтра колхоз колхозниксем валли столовăй уçать тата ачасен яслипе площадкине организацилет. Вĕсене валли халĕ 50 пăт çĕрулми, 3 центнер пăрçа сăнăхĕ, аш-какай, сĕт-çу уйăрса хунă.

П. ЛУКИН.

Çум çумлас ĕçе вăйлатмалла

ШАХАСАН, июнĕн 16-мĕш. (**Хамăр корр.**). Атнашри Киров ячĕпе тăракан колхоз тырăсене çумкурăксенчен тасатса çитерчĕ. Е. Егорова, П. Чернова колхозницăсем çум çумланă çĕрте ĕç нормине 2-шер хут ытларах пурнăçласа, куллен 2,77 ĕçкунĕ илеççĕ. Колхозницăсемпе пĕрле çамрăк ачасем те паха тĕслĕхсем кăтартса ĕçлеççĕ. 4-мĕш класра вĕренекен 12 çулти Раиса Сергеева кашни кунах çум çумлать. Талăкне пĕр гектар çумлас вырăнне вăл 1,20 гектар таран çумлать, çапла вăл кулленех 1,70 ĕçкунĕ ĕçлесе илет. Колхозниксем ĕç тухăçлăхне вăйлăн ÿстерчĕç. С. Корнилов колхозник кăçал 182 ĕçкунĕ ĕçлесе илнĕ. Анастасия Сергеева — ватă колхозница — 64 ĕçкунĕнчен ирттернĕ.

Анчах çум çумлас ĕç районра çителĕклĕ пулса пырать темелле мар-ха. Паянхи куна районри колхозсем çумкурăксенчен пурĕ 3167 гектар тырра çеç тасатнă, тата 13 пин гектар ытла тасатмалла.

С. ШАДИН.

Пĕвесене юсарĕç

СОВЕТСКОЕ. Якимкинăри «Коммунар» колхоз членĕсем кĕтÿ касса çÿрекен вырăнсенчи çырмасенчи пĕвесене юсарĕç. Икĕ пĕвене юсарĕç тата шыв ытларах тытса тăма пĕр çĕнĕ пĕве турĕç.

С. ФЕДОРОВ.

Фронт валли

КАЛИНИНО. Фронта самолетсем, танксем, тĕрлĕрен орудисем ытларах парса тăмалла. Апла пулсан, металл нумайрах кирлĕ. Комсомолецсемпе çамрăксем çакна лайăх ăнланнă. Вĕсем тимĕр-тăмăр пухас ĕçе тăтăшах туса пыраççĕ.

Сăкăтри Буденный ячĕпе тăракан колхозри комсомолецсене час-часах ирпе килĕрен килле çÿресе тимĕр-тăмăр пухнине курма пулать. Вĕсем тимĕр, чугун, алюмини, резина пухаççĕ. Ку тĕлĕшпе П. Николаев, П. Григорьев, А. Смирнова çамрăксем уйрăмăнах хастарлăн ĕçленине палăртмалла. Вĕсем пурĕ 19 центнер тимĕр-тăмăр пухнă.

Тимĕр-тăмăр пухас паха ĕçе çамрăксемпе пĕрле ваттисем те хутшăнаççĕ.

— Самолетсем, танксем, тĕрлĕрен орудисем тума металл пухса пани—Сталин юлташăн приказне пурнăçлани пулать. Çавăнпа ку ĕçе эпĕ те активлăн хутшăнма тăрăшатăп,—тет 50 çулхи бригадир Д. Игнатьев. Вăл хăй пĕччĕнех центнер çурă тимĕр-тăмăр тата 30 килограмм резина пухса панă.

Çĕньял Явăш колхозĕнчи çамрăксем те комсомол организацин секретарĕ Н. Терентьев юлташ ертсе пынипе çак кунсенче 1.300 килограмм тимĕр-тăмăр пухса леçсе панă.

Г. МАТВЕЕВ.

Ответлă редактор **В. Я. ЯКОВЛЕВ.**

ЧЕБОКСАРСКИЙ КОММУНАЛЬНО-СТРОИТЕЛЬНЫЙ ТЕХНИКУМ
об'являет прием студентов на 1942—43 учебный год.
Техникум готовит техников-строителей по промышленному и гражданскому строительству. Срок обучения 3 года. Принимаются лица обоего пола от 15 до 30 лет, с отрывом от производства. К заявлению должны быть приложены следующие документы: автобиография, свидетельство об окончании НСШ (в подлиннике), три фотокарточки (снимок без головного убора), свидетельство о рождении, справка о здоровье, паспорт предъявляется при личной явке.
На I курс техникума принимаются без испытаний окончившие НСШ, 8 и 9 классы средней школы в 1941 и 1942 годах. Без испытаний принимаются также демобилизованные из рядов РККА и инвалиды отечественной войны, имеющие подготовку не ниже 7 классов НСШ, независимо от времени окончания ее.
На II курс принимаются без испытаний окончившие полную среднюю школу (рабфак, вечернюю полную, среднюю школу), с условием обязательной сдачи в течение первого семестра общетехнических и специальных дисциплин, пройденных на первом курсе.
На III курс без испытаний принимаются лица, окончившие II курс в 1942 году строительный, машино-строительный и железнодорожный техникумы, а неокончившие их — с испытанием. Отличники средней школы и НСШ с 1-го сентября зачисляются на стипендию. Принятые в техникум общежитием и столовой не обеспечиваются. Плата за обучение в техникуме 150 рублей в год, вносится равными долями в два срока. Дети пенсионеров и военнослужащих рядового и младшего начальствующего состава освобождаются от уплаты за обучение.
Начало занятий 1-го сентября.
Заявления направлять по адресу: г. Чебоксары, Чувашской АССР, ул. Новая, 22, Чебоксарский Коммунально-Строительный техникум. Для ответов должны быть вложены в конверт почтовые марки на 60 коп.
Прием заявлений до 10-го августа 1942 года.
ДИРЕКЦИЯ.

РЕДАКЦИ АДРЕСĔ: г. Чебоксары ул. Володарского, 5, Дом печати. ТЕЛЕФОНСЕМ: редакторăн — 0—67, редакци секретарĕн—4—26, пропагандăпа парти пурнăç пайĕн — 5—31, ялхуçалăх пайĕн — 3—99, комсомол пурнăç пайĕн — 0—85, издательство конторин — 0—23.

НТ 836 Гор. Чебоксары, типография № 1 Управления полиграфпромышленности при СНК ЧАССР Заказ № 319. Ф. 6. 58 64 п. л.